

Public and Private Cooperation in Labor Development of Southern Provinces for AFTA Development

Choomsak Intarak¹, Somkiat Phuangrod² and Omjai Wongmontha³

¹Ed.D. (Educational Administration), Associate Professor,
E-mail: Ichoomsa@bunga.pn.psu.ac.th

²M.Ed. (Secondary School Principal Administration), Assistant Professor,
Department of Educational Administration, Faculty of Education,

³B.A. (Sociology and Anthropology), Academician,
Princess Galyani Vadhana Institute of Cultural Studies,
Prince of Songkla University

Abstract

The purposes of this research were intended to study the levels and types of the cooperations between public and private sectors in labor development of five southern border provinces for AFTA development, planning, performing, monitoring and evaluating and adapting. It was also studied on their knowledges and skills in six areas for AFTA; commerce, communication, industry for information technology, general industry, specific industry and goods transportation. It was included gathering the suggestions for labor development. The samples in the study were the administrators in public institutions and private organizations, business, associations in five southern border provinces. The total 82 samples were answered the questionnaire and 20 experts were interviewed. The data was analyzed and discussed in seminar. The results were:

1. The cooperation between public and private sectors in labor development for serving AFTA in planning, performing, monitoring and evaluating and adapting were mostly in consultant participation level. There were some private sectors in performing participation level. There were very few in the other types ; decision-participation level and utilizing participation level.

2. The opinions on relating to labor development in the present time, in Pattani, Yala, Narathiwat, Songkhla and Satul, were mostly the labors in commerce, communications, industry for information technology, general industry and specific industry were in high level. The goods transportation was moderate level. Their knowledge and skills

were also in moderate level. These skilled labors were enhanced to serve the AFTA development in rather low moderate level.

3. The strategy for cooperation between public and private sectors in labor development, the public sector should make the policy by meeting with the private sectors in the province or the region. There should be public consultant, decision participation, performing participation and utilizing products for industry development and increasing of product capacity by increasing labor development.

Keywords: ASEAN Free Trade Area (AFTA) Development, labor development, public and private cooperation

ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา¹, สมเกียรติ พ่วงรอด² และอ้อมใจ วงษ์มณฑา³

¹Ed.D. (Educational Administration), รองศาสตราจารย์

E-mail: Ichoomsa@bunga.pn.psu.ac.th

²M.Ed. (Secondary School Principal Administration), ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³B.A. (Sociology and Anthropology), นักวิชาการอุดมศึกษา

สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและลักษณะความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของห้าจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านกรวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนาและศึกษาความรู้ความสามารถ ทักษะการปฏิบัติงานของแรงงานใน 6 สาขา ได้แก่ การพาณิชย์กรรม การสื่อสารโทรคมนาคม การอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมตามข้อกำหนด และการขนส่งสินค้า รวมทั้งศึกษาแนวทางในการพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการผลิตฝีมือแรงงานและบริษัท ห้างร้าน สมาคมที่ประกอบกิจกรรมธุรกิจในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 82 หน่วยงาน การดำเนินการวิจัยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน ในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนา มีลักษณะอยู่ในระดับร่วมปรึกษาหรือเป็นส่วนมาก รองลงมาจะมีลักษณะร่วมดำเนินการ ส่วนลักษณะร่วมตัดสินใจ และลักษณะร่วมใช้ผลผลิตอยู่ในระดับน้อยมาก

2. ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับฝีมือแรงงานที่ได้รับการพัฒนาที่มีอยู่ในภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล เป็นฝีมือแรงงานด้านพาณิชย์กรรม ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุตสาหกรรมทั่วไป และอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดมีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก ส่วนแรงงานด้านการขนส่งสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนต่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน สรุปได้ว่า ภาครัฐควรมีการประชุมกำหนดนโยบายร่วมกันกับภาคเอกชนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นทางระบบเศรษฐกิจ และภาคเอกชนควรร่วมมือในการให้คำปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมใช้ผลผลิตให้สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมและขีดความสามารถในการผลิตโดยการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาฝีมือแรงงาน เขตการค้าเสรีอาเซียน ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน

บทนำ

สภาพแวดล้อมในปัจจุบันมีผลกระทบต่อองค์การเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งมีทั้งระดับโลกและระดับประเทศ รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในองค์การเองด้วย สำหรับสภาพแวดล้อมที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกนั้น ส่วนที่เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีผลกระทบต่อองค์การก็คือ **1) กระแสโลกาภิวัตน์** การที่โลกกลายเป็นโลกาภิวัตน์ ทำให้ข้อมูลข่าวสารกระจายไปอย่างทั่วถึงและรวดเร็วทั่วโลก การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วทั่วโลก ทำให้สังคมโลกกลายเป็นสังคมเปิด มีการติดต่อกันทั่วโลกทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี วัฒนธรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ ณ จุดใดของโลกก็สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ **2) การวัดความสามารถในการแข่งขัน** เนื่องจากโลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้การแข่งขันทางเศรษฐกิจและธุรกิจเป็นการแข่งขันในระดับโลก การที่ประเทศใดหรือกิจการใดจะสามารถแข่งขันทางเศรษฐกิจและธุรกิจในเวทีตลาดโลกได้ตั้นนั้น จะต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่ใช้ในการวัดขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง คือด้านการจัดการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและด้านศักยภาพของประชากร กล่าวคือ ถ้าหากองค์กรต่าง ๆ สามารถพัฒนาทักษะหรือความสามารถทางการจัดการของตนให้สูงขึ้นก็จะช่วยให้ความสามารถทางการจัดการของประเทศในภาพรวมสูงขึ้นไปด้วย ในทำนองเดียวกันในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถ้าหากองค์กรต่าง ๆ ได้ลงทุนหรือดำเนินการทางด้านวิจัยและพัฒนามากขึ้น ก็จะทำให้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศในภาพรวมสูงขึ้นด้วยเช่นกัน ส่วนด้านประชากรนั้นถ้าหากองค์กรต่าง ๆ พัฒนาพนักงานหรือบุคคลในองค์การ ทั้งด้านการยกระดับการศึกษาและการฝึกอบรม จะทำให้คุณภาพของคนในกิจการของตนมีคุณภาพมีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น การพัฒนาฝีมือแรงงานจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากรในด้านความรู้และฝีมือแรงงาน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ **3) การปรับโครงสร้างและบริหาร**

ภาคธุรกิจเอกชน เพื่อให้องค์การต่าง ๆ สามารถดำรงอยู่ได้และมีความเจริญเติบโตต่อไปอย่างไม่หยุดยั้งท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ และการแข่งขันอย่างรุนแรง องค์การต่าง ๆ ทั่วโลกไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐหรือธุรกิจเอกชนได้มีการปรับตัว โดยเฉพาะภาคธุรกิจเอกชนนั้น ได้มีการปรับโครงสร้างองค์การ ระบบการบริหาร วิธีการบริหาร การปรับตัวดังกล่าวมีผลทำให้องค์การเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น สายการบังคับบัญชาจะสั้นลงซึ่งหมายถึงตำแหน่งหัวหน้างานผู้จัดการจะน้อยลง ในขณะที่เดียวกันลักษณะงานของคนงานก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วย เช่น คนงานจะต้องทำงานธุรการและงานบริหารจัดการด้วยตนเองอีกด้วย การนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานก็ก่อให้เกิดลักษณะงานใหม่ หน้าที่การงานเปลี่ยนแปลงมีผลมายังความต้องการแรงงานที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ทักษะฝีมือที่คนมีอยู่ล้าสมัย ต้องมีการปรับเปลี่ยนทักษะให้เข้ากับงานใหม่ ซึ่งหน่วยงานผลิตกำลังคนทั้งในด้านการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ **4) กระแสการปฏิรูประบบราชการ** เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของประเทศและเพื่อตอบสนองประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีการปฏิรูประบบให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น การปฏิรูประบบส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านโครงสร้างและระเบียบวิธีการบริหาร เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและตอบสนองความต้องการของประชาชน **5) กระแสประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน** การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มุ่งสู่ประชาธิปไตยได้ทำให้ประชาชนตื่นตัวในด้านสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนมากขึ้น ประชาชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาครัฐ และต้องการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อให้แน่ใจว่ามีความยุติธรรม โปร่งใส ประชาชนต้องการรักษาสิทธิเสรีภาพของตน จึงมีการรวมตัวกันเพื่อปกป้องสิทธิเสรีภาพของตนในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งในรูปแบบขององค์การภาคเอกชน (NGO) การบริหารกิจการภาครัฐจึงต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผล การ

ตรวจสอบการรายงานผล เนื่องจากงานด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นงานบริการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความ เป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด และส่งผลถึงการมีงานทำ การมีรายได้ และการดำรงชีพของประชาชน จึงจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาสัมผัสพบปะและร่วมดำเนินการด้วย

บทบาทความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนจะต้องมีความเข้มแข็งมากขึ้น เน้นความร่วมมือที่เห็นเป็นรูปแบบที่ชัดเจน โดยเฉพาะแผนงานโครงการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ ในส่วนของความร่วมมือด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นประเด็นหนึ่งของการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจเพื่อการเพิ่มผลผลิต การจ้างงาน การกระจายรายได้ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในภูมิภาคนี้

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อศึกษาว่าจะนำระบบบริหารจัดการอะไรบ้าง จะร่วมมือกันอย่างไร ในกิจกรรมใด สาขาอาชีพใด มีแนวทางอย่างไร เพื่อให้แรงงานของไทยสามารถยกระดับฝีมือและทันต่อการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายที่สอดคล้องกับการพัฒนาในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และประเทศเพื่อนบ้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับและลักษณะความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนา
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านความรู้ความสามารถและทักษะการปฏิบัติงาน 6 สาขา ดังนี้ การพาณิชย์กรรม การสื่อสารโทรคมนาคม การอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมตามข้อกำหนดและการขนส่งสินค้า

3. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานทั้งที่ทำโดยรัฐเพียงฝ่ายเดียว หรือภาคเอกชนเพียงฝ่ายเดียวและทั้งสองฝ่ายร่วมกัน ที่เกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงาน การประเมินผล การตรวจสอบและการรายงานผล เพื่อนำผลไปใช้ในการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฝีมือแรงงานที่ต้องผลิตรองรับตลาดแรงงาน มีความพร้อมด้านศักยภาพ คุณภาพและตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาการว่างงานที่จะเกิดในอนาคต หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค คือ ภาคใต้โดยเฉพาะจังหวัดทุกจังหวัด สถาบันหรือหน่วยงานที่ผลิตกำลังคนสาขาอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งฝ่ายเอกชนผู้จ้างแรงงาน

2. ทำให้ทราบการพัฒนาฝีมือแรงงานในกิจกรรม ได้แก่ 1) การพาณิชย์กรรม 2) การสื่อสารโทรคมนาคม 3) การอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) อุตสาหกรรมทั่วไป 5) อุตสาหกรรมตามข้อกำหนด และ 6) การขนส่งสินค้า ซึ่งแรงงานเหล่านี้ต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะฝีมือตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในภาคใต้เพื่อรองรับเขตการค้าเสรีอาเซียน ผลการศึกษาจะทำให้ทราบความร่วมมือในกิจกรรมดังกล่าวมากน้อยเพียงไร อย่างไร จะมีแนวทางและข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพมากขึ้น หน่วยงานที่นำไปใช้ ได้แก่ สถานอุตสาหกรรม หอการค้าจังหวัด รวมทั้งสถาบันการศึกษาได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนดำเนินงานจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกัน ทำให้ทราบจุดเด่นจุดด้อยโอกาสและอุปสรรคในการวางแผนพัฒนาแรงงานภายในจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง

3. ทำให้ทราบแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อนำไปสู่การจัดระบบการบริหารจัดการแบบใหม่ โดยให้ประชาชนหรือเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภูมิภาคและสังคมระดับประเทศ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบอบประชาธิปไตย หน่วยงานที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัด ประชาชนภาคธุรกิจเอกชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานด้วยหลักธรรมาภิบาล คือ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และร่วมมือกันในการรับผิดชอบสังคมร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เน้นความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ครอบคลุมแรงงานที่อยู่ในข้อตกลงว่าด้วยเขตการค้าเสรีอาเซียน ประกอบด้วยกิจกรรม 6 ประเภท ได้แก่ การพาณิชย์กรรม การสื่อสารโทรคมนาคม การอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมทั่วไป อุตสาหกรรมตามข้อกำหนดการขนส่งสินค้า

2. **ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** เน้นพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ห้าจังหวัด ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส รวมพื้นที่เขตอุตสาหกรรมเมือง Kota Perdana ของมาเลเซีย ซึ่งอยู่ติดเขตชายแดนไทยบริเวณด่านอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม จำนวน 82 หน่วยงาน แบ่งเป็นภาครัฐ จำนวน 40 หน่วยงาน และภาคเอกชน จำนวน 42 หน่วยงาน ดังนี้

ตัวแทนภาครัฐประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสงขลา
- 2) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดสตูล
- 3) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดปัตตานี

4) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดยะลา

5) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนราธิวาส

6) ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ในห้าจังหวัดภาคใต้ 15 สถาบัน

7) สถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัยในจังหวัดภาคใต้ 5 สถาบัน

8) หัวหน้าสำนักงานแรงงานและสวัสดิการสังคมจังหวัด 5 จังหวัด

9) หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนจังหวัด 5 จังหวัด

10) ผู้นำทางวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในภาคใต้ 4 คน

11) ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน

ตัวแทนภาคเอกชนประกอบด้วย

1) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดแต่ละจังหวัด 5 คน

2) หอการค้าจังหวัดแต่ละจังหวัด 5 คน

3) บริษัทอุตสาหกรรมที่ทำการส่งสินค้าออก 10 บริษัท/คน

4) ผู้อำนวยการสื่อสารโทรคมนาคมภาคใต้ 5 คน

5) บริษัทอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ 5 บริษัท/คน

6) ผู้แทนสมาคม/ชมรม ภาคเอกชน 5 หน่วยงาน/คน

7) ผู้นำท้องถิ่นภาคเอกชน 5 คน

8) บริษัท Northern Gateway Sdn. Bhd. และฝ่ายพัฒนาเศรษฐกิจจรัญเคดาห์ ของประเทศมาเลเซีย จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ระดับความร่วมมือของภาครัฐบาลและภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานในด้านการวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบและการประเมินผล การปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งวัดลักษณะความร่วมมือ 5 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 ร่วมปรึกษาหารือ หมายถึง การให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาฝีมือแรงงาน ในจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ระดับที่ 2 ร่วมตัดสินใจ หมายถึง การให้ความร่วมมือในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเลือกทางเลือกและตัดสินใจใช้ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด

ระดับที่ 3 ร่วมพัฒนา หมายถึง การให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนงาน/โครงการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ ดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ

ระดับที่ 4 ร่วมประเมิน หมายถึง การให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน รวมทั้งประเมินผลของกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

ระดับที่ 5 ร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การให้ความร่วมมือในการบริโภคผลผลิต การนำแรงงานที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปทำงานในองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือในท้องถิ่น ชุมชน สังคม ในระดับประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

3.2 ระดับการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ต้องผลิตรองรับตลาดแรงงาน ด้านศักยภาพ คุณภาพ และตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งวัดในลักษณะความมากน้อยขององค์ประกอบต่อไปนี้

1) ศักยภาพ ได้แก่ ความรู้และทักษะของฝีมือแรงงาน ความพอเพียงด้านปริมาณ ความสามารถและความชำนาญเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ

2) คุณภาพ ได้แก่ ผลผลิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ฝีมือแรงงานที่มีนิสัยขยันอดทน มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

3) ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ได้แก่ การผลิตฝีมือแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของเขตพื้นที่ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอยู่ในเขตการพัฒนาการค้าเสรีอาเซียน และเขต IMT-GT

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความร่วมมือ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการร่วมกัน พร้อมใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้กิจการนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์ หรือประสบความสำเร็จ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้เป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ตามแนวนโยบายของรัฐบาล และพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินงานในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 โดยจำแนกความร่วมมือเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมตรวจสอบและประเมินผล และร่วมใช้ผลผลิต

2. ภาครัฐ หมายถึง บุคคล หน่วยงาน องค์กรที่เป็นส่วนหนึ่งของภาคราชการหรือเป็นตัวแทนของรัฐบาลในทุกระดับ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ซึ่งดำเนินงานกิจกรรมเป็นตัวแทนฝ่ายรัฐ

3. ภาคเอกชน หมายถึง บุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือบริษัท ห้างหุ้นส่วนต่าง ๆ ที่ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งทำธุรกรรมส่วนเอกชน

4. การพัฒนาฝีมือแรงงาน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้รับการศึกษาและประชากรวัยทำงานมีฝีมือ ความรู้ความสามารถ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำงาน อันได้แก่ การฝึกอบรมฝีมือแรงงาน การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน และการอื่นที่เกี่ยวข้องที่ทำให้แรงงานมีทักษะในการทำงานอย่างมีคุณภาพ

5. ความร่วมมือในด้านการวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาฝีมือแรงงาน การกำหนดนโยบายในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ในจังหวัดหรือพื้นที่ การช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในจังหวัด การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน

6. ความร่วมมือในด้านการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาฝีมือแรงงาน การจัดกิจกรรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เช่น การให้การศึกษาอบรม สัมมนา ดูงาน เป็นต้น

7. ความร่วมมือในด้านการตรวจสอบและประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามผล

การให้คำปรึกษาเพื่อสร้างความชำนาญและทักษะของฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งการส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการติดตามประเมินผล

8. ความร่วมมือในด้านการปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการยกระดับฝีมือแรงงานในหน่วยงานให้มีคุณภาพการพัฒนาขีดความสามารถของแรงงาน การพัฒนารูปแบบของผลผลิตให้มีคุณภาพ การประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ การให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพของแรงงาน

9. จังหวัดภาคใต้ตอนล่าง หมายถึง จังหวัด สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

10. เขตการค้าเสรีอาเซียน หมายถึง ASEAN Free Trade Area ซึ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ จะร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้การค้าขายระหว่างกันในอาเซียนเป็นไปอย่างเสรี

วิธีการวิจัย

1. แบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบพรรณนา (Descriptive Research) โดยเน้นการสัมภาษณ์ สอบถาม จัดสัมภาษณ์ระดมความคิดเห็น และศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล เช่น หน่วยงานภาครัฐและบริษัทต่าง ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมของภาคเอกชน รวมทั้งเขตอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย

2. ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล กำหนดพื้นที่ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ศึกษาสำรวจข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐและบริษัทต่าง ๆ ในธุรกิจอุตสาหกรรมของภาคเอกชน รวมทั้งเขตอุตสาหกรรมของประเทศมาเลเซีย

2.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและสำรวจข้อมูลจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

2.3 จัดประชุมสัมมนาและระดมความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.5 ประมวลผลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Mean and Standard Deviation)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างเน้นพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ห้าจังหวัด ได้แก่ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เป็นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน คัดเลือกมาโดยการเจาะจงกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ผู้ที่ปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ได้แก่ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน 5 หน่วยงาน วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน 15 หน่วยงาน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน 5 หน่วยงาน สภาอุตสาหกรรมจังหวัด 5 หน่วยงาน สภาหอการค้าจังหวัด 5 หน่วยงาน บริษัทอุตสาหกรรมต่าง ๆ 20 บริษัท สมาคม/ชมรม ภาคเอกชน 7 หน่วยงาน นักวิชาการ และผู้นำในภาครัฐและเอกชน 20 คน รวมทั้งสิ้น 82 หน่วยงาน

เครื่องมือในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนใน 4 ด้าน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง ร่วมปรึกษาหารือ

ระดับที่ 2 หมายถึง ร่วมตัดสินใจ

ระดับที่ 3 หมายถึง ร่วมดำเนินการ

ระดับที่ 4 หมายถึง ร่วมตรวจสอบและ

ประเมินผล

ระดับที่ 5 หมายถึง ร่วมใช้ผลผลิต

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอเพียงของแรงงานกับความต้องการของตลาดแรงงานพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างในสาขาต่าง ๆ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างที่เกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

วิธีการเก็บข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนพัฒนาจังหวัดทั้งห้าจังหวัด

2. ดำเนินการประชุมสัมมนา เพื่อสร้างกรอบแนวคิด โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นมาบรรยายและอภิปรายเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน

3. เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และแบบสอบถามกับบุคคล หน่วยงานองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในภาคใต้และ บริษัท Northern Gateway Sdn. Bhd. ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างบริษัท Benua Bayu กับฝ่ายพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา (Content Analysis) และการอุปมานเชิงวิเคราะห์ (Analytic Induction) การหาค่าสถิติพื้นฐานจากการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การประเมิน (Absolute Criteria) มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	อยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	อยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน ในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนา มีลักษณะอยู่ในระดับร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก รองลงมาจะมีลักษณะร่วมดำเนินการ ส่วนลักษณะร่วมตัดสินใจ และลักษณะร่วมใช้ผลิตผลน้อยมาก

2. ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับฝีมือแรงงานที่ได้รับการพัฒนาที่มีอยู่ในภาคใต้ตอนล่าง ได้แก่ บัณฑิตา ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล เป็นฝีมือแรงงานด้านพาณิชยกรรม ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านอุตสาหกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุตสาหกรรมทั่วไปและอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดมีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการขนส่งสินค้ามีความพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และทักษะในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำทุกสาขา

ลักษณะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความเห็นอยู่ในลักษณะร่วมปรึกษาหารือ สำหรับการร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน ร่วมใช้ผลิตผลมีน้อยมาก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาฝีมือแรงงาน การแก้ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานในจังหวัดหรือพื้นที่ การกำหนดนโยบาย การใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาฝีมือแรงงานมีลักษณะร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 46.43 - 60.60) รองลงมาอยู่ในลักษณะร่วมดำเนินการ ได้แก่ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับแรงงาน (ร้อยละ 21.21) และกำหนดนโยบายในการพัฒนาฝีมือแรงงาน (ร้อยละ 23.33)

2.2 ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินงานร่วมพัฒนาฝีมือแรงงานระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน การจัดกิจกรรม เช่น ให้ความศึกษาอบรม สัมมนา ดูงาน มีลักษณะร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 32.61 - 47.22) รองลงมา ได้แก่ ร่วมดำเนินการ (ร้อยละ 25.0 - 32.61)

2.3 ด้านการตรวจสอบและประเมินผลเกี่ยวกับการตรวจสอบความสามารถและความชำนาญของฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน การส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการติดตามประเมินผล มีลักษณะร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 41.38 - 45.71) รองลงมา มีลักษณะร่วมดำเนินการ (ร้อยละ 22.86 - 27.59)

2.4 ด้านปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการยกระดับฝีมือแรงงานในหน่วยงานให้มีคุณภาพ การพัฒนาขีดความสามารถของแรงงาน การพัฒนารูปแบบของผลผลิตให้มีคุณภาพ การประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบ และการให้ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพแรงงาน มีลักษณะร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก (ร้อยละ 30.95 - 48.48) รองลงมา มีลักษณะร่วมดำเนินการ (ร้อยละ 26.19 - 42.86)

ฝีมือแรงงานทั้ง 6 ด้าน เป็นแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้แก่ ฝีมือแรงงานด้านพาณิชยกรรม ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านการอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุตสาหกรรมทั่วไป และด้านการขนส่งสินค้า มีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยระหว่าง = 3.55-3.85) ยกเว้น ฝีมือแรงงานด้านการขนส่งสินค้า อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.43) สำหรับการประเมินศักยภาพฝีมือแรงงานนั้น มีความรู้ความสามารถปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยระหว่าง = 2.90-3.36)

3. แนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนต่อการพัฒนาฝีมือแรงงาน สรุปได้ดังนี้

3.1 ภาครัฐ ควรมีการประชุมร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการกำหนดศักยภาพและคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อรองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน รัฐต้องร่วมมือกับภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ชัดเจนทันกับความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และตามความแตกต่างในแต่ละภูมิภาค รวมทั้งการแก้ไขวิกฤตการณ์ขาดความเชื่อมั่น (Crisis of Faith) ของประชาชนภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากเสถียรภาพของประเทศขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นว่า รัฐบาลมีความรู้ความสามารถในการบริหารประเทศ มีวิสัยทัศน์ที่โปร่งใส มีความคงเส้นคงวา ระบบเศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งในปัจจุบันและอนาคตหรือไม่ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงกับแนวทางในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น

3.2 ภาคเอกชน ควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานหรือความต้องการแรงงาน และพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีมาตรฐานและมีการยกระดับฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น รวมทั้ง

มีการจัดการ ติดตามผล และประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพแรงงานให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น สามารถยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน ควรจัดประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานให้บุคคลภายนอกทราบ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้ภาคเอกชนเห็นความสำคัญและหันมาใช้ TQM (Total Quality Management) อย่างแพร่หลายโดยความสมัครใจ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เพื่อให้มีการบริหารที่ทันสมัยเป็นระบบ ตั้งแต่การคัดเลือกผู้สมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาความดีความชอบ การทำบัญชีของธุรกิจ การควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น แทนที่จะมีการทำธุรกิจแบบครอบครัวที่ทำกันอย่างแพร่หลายในธุรกิจขนาดใหญ่ของไทยปัจจุบัน การรณรงค์ กระตุ้นให้ภาคเอกชนเล็งเห็นความสำคัญทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีการเตรียมพร้อมที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำลังเป็นเรื่องสำคัญระดับโลกและคาดว่าจะมีผลกระทบต่อการค้าในธุรกิจและการประกอบการอุตสาหกรรมในอนาคต เนื่องจากกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วมักออกข้อกำหนดทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวด เพื่อกีดกันประเทศคู่แข่งเพื่อสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขัน หากผู้ประกอบการใดไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ก็จะไม่สามารถเข้าสู่ตลาดได้

การอภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับและลักษณะความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนา จากผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับเขตการค้าเสรีอาเซียนในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติด้านการตรวจสอบและประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนา มีลักษณะร่วมปรึกษาหารือเป็นส่วนมาก รองลงมา เป็นลักษณะร่วมดำเนินการ ส่วนลักษณะร่วมประเมินและตรวจสอบ ลักษณะร่วมตัดสินใจ และลักษณะร่วมใช้ผลิตผลมีอยู่น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาเขตการค้า

เสรีต้องเป็นการวางแผนเพื่อสร้างความพร้อมในการแข่งขันระยะยาวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐาน 2) ทรัพยากรมนุษย์ 3) การวิจัยและพัฒนา ซึ่งต้องใช้เวลาในระยะยาวและต้องมีการวางแผน ยิงมีการแข่งขันกับประเทศอื่นมากขึ้นทำให้ประเทศไทยต้องผลิตกำลังคนด้านเทคโนโลยีที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารูมา อัซกุล และคณะ (2544, 1-21) ที่กล่าวถึงความจำเป็นต้องจัดแผนพัฒนากำลังคน ดำเนินการตามแผนในระยะยาว ติดตามผลทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนให้มีการแข่งขันและเพิ่มขีดความสามารถของฝีมือแรงงานมากขึ้น โดยการเพิ่มความสามารถการผลิตช่างอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เปิดโอกาสให้เอกชนดำเนินการด้านการศึกษา การฝึกอบรม เพื่อเพิ่มปริมาณบุคลากรในทุกสาขาให้เพียงพอ

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลก็ได้ปรับปรุงและปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพของประชากรไทย ปฏิรูปการเรียนการสอน และเทคโนโลยีต่างๆ แต่ก็ยังเชื่อมโยงซึ่งส่งผลต่อการแข่งขันในระดับฝีมือแรงงานภาคเอกชนจะต้องปรับเปลี่ยนการบริหารที่ทันสมัยและเป็นระบบ ตั้งแต่การคัดเลือกผู้สมัครงาน การตอบแทนโบนัส การควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน เป็นต้น การมีส่วนร่วมของภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานยังอยู่ในขั้นปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นขั้นเริ่มต้น สอดคล้องกับความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ของ สมพงษ์ วานาภา เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (2546, 28) กล่าวถึงประเทศจะแข่งขันในเวทีโลกได้ต้องพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีทักษะโดยต้องทำการยกระดับทุนมนุษย์ (Human Capital) ด้วยการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจกล้าตัดสินใจทางธุรกิจ ต้องวิเคราะห์วิจัยและมองคู่แข่งต่างประเทศ จำเป็นต้องมีความรอบรู้ และทักษะที่เหมาะสมในการตัดสินใจ อนุสรณ์ ธรรมใจ (2546, 28) ให้การสัมภาษณ์ยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคน เช่นเดียวกันว่ากระบวนการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการแข่งขัน ความสำเร็จของการแข่งขันอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพคนและเป็นเรื่องระยะยาวที่ต้องผลักดันให้เกิดขึ้นโดยการลงทุนด้านการศึกษาอย่างจริงจัง ทำให้ทุนมนุษย์มีคุณภาพ ไพโรจน์ เกษมนกกิจ (2546, 28)

ที่ปรึกษาสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ให้คำสัมภาษณ์ไว้เช่นเดียวกันว่าการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านอุตสาหกรรมต้องยกระดับการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพของทรัพยากร และขีดความสามารถ การกระจายการเติบโต การกระจายผลผลิต การส่งเสริมระดมเงินออม นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กำหนดยุทธศาสตร์รายสาขาอุตสาหกรรมที่กำลังแข่งขันในระดับโลก ระดับภูมิภาค และในประเทศ

ดังนั้น ผลของการวิจัยครั้งนี้จึงพบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนอยู่ในระดับการร่วมปรึกษาหารือเท่านั้น ยังไม่ถึงขั้นร่วมดำเนินการ ร่วมประเมิน ร่วมตัดสินใจ และร่วมใช้ผลผลิต ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยและพัฒนา การร่วมตัดสินใจต้องอาศัยข้อมูลเพียงพอและร่วมใช้ผลผลิตคือฝีมือที่ได้รับการพัฒนา

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน กิจกรรม 6 ประเภท ดังนี้ 1) การพาณิชย์กรรม 2) การสื่อสารโทรคมนาคม 3) การอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) อุตสาหกรรมทั่วไป 5) อุตสาหกรรมตามข้อกำหนด 6) การขนส่งสินค้า จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับฝีมือแรงงานที่ได้รับการพัฒนาที่มีอยู่ ได้แก่ ฝีมือแรงงานด้านพาณิชย์กรรม ด้านการสื่อสารโทรคมนาคม ด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอุตสาหกรรมทั่วไปและอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดมีความพอเพียงอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการขนส่งสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง และความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากมีสถาบันการศึกษาที่ผลิตช่างฝีมือในระดับช่างเทคนิคอยู่ทุกจังหวัด แต่ยังไม่สนองความต้องการของแรงงานที่จะรองรับตลาดการค้าเสรี จึงทำให้แรงงานไทยส่วนใหญ่เป็นแรงงานไม่มีทักษะ (Unskilled Labour) ขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับต่างประเทศ ขาดทักษะการจัดการและมนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน

ประเภทบริการ ดังนั้นหน่วยงานจึงจำเป็นต้องฝึกอบรม เพื่อเตรียมเข้าทำงาน การยกระดับฝีมือแรงงานให้สูงขึ้น และการฝึกเพื่อเปลี่ยนงาน ซึ่งสอดคล้องกับการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เพื่อกำหนดนโยบาย และทิศทางการฝึกอาชีพ และประสานแผนพัฒนาฝีมือแรงงานของหน่วยงาน ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของ อรุณเกียรติ และคณะ (2540, 3-3) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรมนุษย์ ประเทศไทยยังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพและทักษะ สถาบันการศึกษายังไม่สามารถผลิตบุคลากรในหลายสาขาอาชีพที่จำเป็นในการผลิตที่สำคัญได้พอเพียงทำให้ขาดแคลนกำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นแนวทางสำคัญคือ การปรับแนวคิดทางการศึกษาให้คำนึงถึงการพัฒนาระดับการศึกษาของประชาชน

นอกจากนี้ จารุม่า อัชกุล และคณะ (2544, 1-4) ได้ศึกษาความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยที่ชี้ขาดความสำเร็จหรือความล้มเหลวของบุคคล ครอบครัว การประกอบการของภาคเอกชนในด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและบริการ การดำเนินงานของภาครัฐบาล การที่ประเทศมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสามารถที่จะผลักดันให้ประเทศมีความโดดเด่นก้าวกระโดดไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้ รองลงมาคือด้านเศรษฐกิจมหภาค การบริหารและการจัดการของภาคเอกชน รัฐบาล สิ่งก่อสร้างพื้นฐาน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ตลาดการเงิน การพัฒนาและวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอาชีพที่ส่งเสริมพัฒนาฝีมือแรงงานตามที่กระทรวงแรงงานประกาศเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2546 ได้แก่ สาขาอาชีพช่างก่อสร้าง สาขาอาชีพช่างอุตสาหกรรม สาขาอาชีพช่างเครื่องกล สาขาอาชีพช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สาขาอาชีพอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาอาชีพเกษตรอุตสาหกรรม และสาขาอาชีพภาคบริการ ทุกสาขาอาชีพเหล่านี้เป็นการส่งเสริมและเตรียมความพร้อมด้านกำลังคนเพื่อพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนเช่นเดียวกัน ซึ่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ให้สิทธิและประโยชน์แก่ผู้ดำเนินการฝึกตามมาตรา

33 จะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้

1. ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นกรณีพิเศษ
2. ได้รับความช่วยเหลือด้านอบรมบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาอุปกรณ์ช่วยฝึก การฝึกอบรมผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน การฝึกอบรมหัวหน้างานและการฝึกด้านอื่นในลักษณะเดียวกัน
3. ได้รับค่าปรึกษาแนะนำจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาฝีมือแรงงาน
4. ได้รับสิทธิและประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง นอกเหนือจากสิทธิและประโยชน์ตามมาตรา 33 แล้ว ในมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 จะได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมอีกดังนี้ 1) การยกเว้นอากรขาเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อใช้ในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน 2) การหักค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปาเป็นจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินที่ผู้ดำเนินการฝึกได้เสียเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน 3) สิทธิและประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การให้สิทธิและประโยชน์ดังกล่าวจะทำให้สถานประกอบการมีความพร้อมที่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพของฝีมือแรงงานให้สูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในระดับภูมิภาค เป็นขวัญกำลังใจให้เจ้าของกิจการภาคเอกชนหาแนวทางพัฒนาบุคลากรของตนเอง นอกจากนี้ มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อใช้จ่ายในกิจการดังต่อไปนี้ 1) ให้ผู้รับการฝึกกຸ້ຽມเพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน 2) ให้ผู้ดำเนินการฝึก ผู้ดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานและผู้ประกอบกิจการกຸ້ຽມเพื่อใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน หรือการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน 3) ช่วยเหลือหรืออุดหนุนกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน 4) ใช้จ่ายในการบริหารกองทุน

ภาครัฐได้ให้การสนับสนุนภาคเอกชนให้มีความร่วมมือในการพัฒนาฝีมือแรงงานจะเป็นประโยชน์

ทั้งหน่วยงานและสังคมประเทศชาติ โดยให้สิทธิพิเศษ และจูงใจโดยการตราเป็นพระราชบัญญัติขึ้น อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติต้องอาศัยการสร้างความสำเร็จโดยการประชุมวางแผนร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน รวมทั้งการใช้ข้อมูลทางการวิจัยประกอบการประเมินผลการพัฒนาความพร้อมของการพัฒนาฝีมือแรงงานจึงต้องเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชน เพื่อใช้สิทธิประโยชน์อย่างเต็มที่จากความตกลงเขตการค้าเสรี ได้แก่ การเพิ่มการผลิต การจัดการ และการดำเนินธุรกิจที่ทันสมัย เช่น E-commerce, การใช้ระบบ Supply Chain Management นอกจากนี้ จากการพัฒนาารูปแบบ และคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐาน การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาการตลาด

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดภาคใต้ตอนล่างเพื่อการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้รองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียนในห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน ได้แก่ ควรมีการวางแผนร่วมกัน ประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ร่วมวางแผนพัฒนาฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและมีมาตรฐานพัฒนาและยกระดับฝีมือแรงงานร่วมกับสถาบันทางการศึกษาหรือสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันและทันสมัย จัดให้มีหน่วยงานประสานงานระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้ฝีมือแรงงานวางแผนการผลิตและการใช้ให้สอดคล้องกัน กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและการดำเนินงานให้เหมาะสม เช่น หลักสูตรวิธีการฝึก การใช้ผลผลิตร่วมกับผู้ประกอบการหรือภาคเอกชน รัฐส่งเสริมให้สมาคมวิชาชีพ สหภาพแรงงาน สถานศึกษา หอการค้า มีส่วนร่วมในการพัฒนาฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรการและคุณค่ามาตรฐานฝีมือแรงงาน เช่น ระบบค่าจ้าง การกำหนดตำแหน่งงานตามความจำเป็น เพื่อให้ฝีมือแรงงานมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้สถาบันทางการศึกษาที่ผลิตสาขาวิชาชีพต้องเป็นศูนย์รวมข้อมูลและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดการค้าเสรีอาเซียน แนวทางการพัฒนาความร่วมมือที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เช่น โครงการเชื่อมโยงการขนส่งทางทะเลสตูล-ซาบั้ง จากคำสัมภาษณ์ของ นายโอฬาร อุยะกุล (2546, 20) ซึ่งเป็นประธานสภาธุรกิจชายแดนภาคใต้ ได้จัดประชุมสภาธุรกิจสามประเทศ (ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย) เมื่อวันที่ 9-10 มกราคม 2546 ณ เมืองปาราปัด (Parapat) สุมาตราเหนือ ประเทศอินโดนีเซีย ได้ข้อตกลงร่วมกันที่จะพัฒนาทางการค้าร่วมกันโดยการเชื่อมโยงการขนส่งทางทะเลระหว่างเมืองซาบั้งกับจังหวัดสตูลของไทย โดยใช้ชื่อโครงการว่า SASA (Satun-Sabung) จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการเตรียมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการค้า การขนส่งทางทะเล รวมทั้งการท่องเที่ยวอีกด้วย

2. การเปิดด่านสำคัญบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซียเป็นแนวทางหนึ่งในการส่งเสริมเขตการค้าเสรีอาเซียนที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพการแข่งขันทางการค้า เช่น โครงการก่อสร้างด่านชายแดนบ้านประกอบ อำเภอ นาทวี จังหวัดสงขลา และด่านสะพานบุญเกะตา อำเภอ แวง จังหวัดนราธิวาส จากคำสัมภาษณ์ของนายบุญช่วย จังศิริวัฒนธำรง (2546, 14) ซึ่งเป็นประธานหอการค้า จังหวัดสงขลา เห็นว่าการเปิดด่านทั้งสองเพิ่มขึ้นจะทำให้ส่งผลต่อการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านการค้า ธุรกิจของภาคเอกชนขยายตัวเพิ่มขึ้น จากคำสัมภาษณ์ของทวี ปิยะวัฒนา (2545, 23) ซึ่งเป็นประธานสภาอุตสาหกรรม จังหวัดสงขลา ได้กล่าวถึงการพัฒนาขีดความสามารถของมนุษย์ ซึ่งเน้นการพัฒนาฝีมือแรงงานเป็นสำคัญ ปัญหาส่วนมาก ได้แก่ การขาดความชำนาญ เฉพาะด้าน ขาดความรับผิดชอบในการทำงาน มักประเมินความสามารถของตัวเองสูงเกินไป ชอบเปลี่ยนงานบ่อยเพื่อให้ค่าจ้างสูงขึ้น ดังนั้นควรจัดให้มีการเพิ่มทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพตั้งแต่สถานศึกษาเสริมสร้างความรับผิดชอบและสร้างจิตสำนึกในการทำงาน ภาครัฐควรจัดอบรมภาษาต่างประเทศให้แรงงานเหล่านี้ด้วย

3. การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้ก้าวหน้าอย่างเข้มแข็ง จำเป็นต้องทำให้ภาคเอกชนเข้มแข็งโดยเอกชนต้องดูแลและแก้ปัญหาของตัวเอง

ได้ มีภารกิจสำคัญ คือ 1) สร้างความแข็งแกร่งให้กับตนเองเพื่อที่จะสามารถประสานงานร่วมกับภาครัฐได้ดีขึ้น 2) จะต้องพิจารณาการพัฒนาในภูมิภาคนั้น ทั้งหมดเป็นภาพรวมไม่ใช่ดูเฉพาะในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง และต้องมองให้กว้างออกไปว่าประเทศไทยจะเป็นอย่างไร และสิ่งสำคัญคือต้องพัฒนาตนเองให้พร้อมที่จะรองรับเรื่องการค้าเสรี โดยเฉพาะการค้าเสรีในอาเซียนนั้น ภาคใต้จะมีส่วนสำคัญเพราะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการเชื่อมต่อกับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 3) เรื่องการค้าชายแดนเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถสร้างรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก และไทยมีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านในทุก ๆ ภาค ฉะนั้นสภาพอุตสาหกรรมภาคจึงต้องเข้าไปมีบทบาทในส่วนนี้ให้มากขึ้น 4) การพัฒนาคนเป็นเรื่องที่ต้องทำเป็นอย่างยิ่งเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขัน ขณะนี้กระทรวงแรงงานและสภาพอุตสาหกรรมได้ร่วมมือกัน โดยใช้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทุกจังหวัดและร่วมกันกำหนดหลักสูตร วิธีการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาฝีมือของคนในจังหวัดนั้นให้สอดคล้องกับความต้องการในภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การยกระดับมาตรฐานฝีมือแรงงานก็เป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะยังมีแรงงานอีกจำนวนมากที่มีความสามารถ มีประสบการณ์มาก แต่คนเหล่านั้นจบการศึกษาต่ำ ซึ่งหากไม่มีการสอบเทียบเพื่อปรับวุฒิฐานะแล้ว จะเป็นคนด้อยโอกาสตลอดไป ดังนั้นสภาพอุตสาหกรรมฯ จึงต้องเข้ามาดูแลในเรื่องนี้ สิ่งจำเป็นเร่งด่วนของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมคือ ต้องเร่งเสริมสร้างศักยภาพของตัวเอง เรื่องศักยภาพของพนักงาน ความสามารถในการจัดการ รวมทั้งเรื่องเทคโนโลยีและการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เพื่อรองรับการพัฒนาเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในการพัฒนาฝีมือแรงงาน ในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ

และประเมินผล และด้านการปรับปรุงพัฒนาอยู่ในระดับการให้คำปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นขั้นเริ่มต้น มีการประชุมที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการภาครัฐกับภาคเอกชน (กรอ.) ในระดับจังหวัดและมีการปฏิบัติอยู่บ้างบางองค์การ/บริษัท ซึ่งจำแนกเป็นด้าน ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาฝีมือแรงงานของจังหวัดให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้รองรับความต้องการของตลาดแรงงานในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะในสาขาที่รองรับการพัฒนาตามที่กระทรวงแรงงานประกาศ ได้แก่ สาขาช่างก่อสร้าง สาขาช่างอุตสาหกรรม สาขาช่างเครื่องกล สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สาขาอุตสาหกรรมศิลป์ สาขาเกษตรอุตสาหกรรม และสาขาภาคบริการ นอกจากนี้ภาคเอกชนควรมีแผนงานและโครงการที่ชัดเจน

1.2 ด้านการปฏิบัติ ควรส่งเสริมให้ภาครัฐกับภาคเอกชนพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เช่น สถานประกอบการจัดอบรมให้การศึกษา สัมมนา และมีการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ให้ขวัญกำลังใจแก่ช่างฝีมือที่มีทักษะดีเด่น ส่งเสริมอาชีพของผู้ประกอบการ

1.3 ด้านการตรวจสอบและประเมินผล ควรมีการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาฝีมือแรงงานหลังจากได้อบรม ศึกษา และพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ แล้ว และควรมีการรายงานให้สาธารณชนทราบ สถาบันการศึกษาควรมีการกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานและออกใบรับรองฝีมือแรงงานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการไปประกอบอาชีพ รวมทั้งการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานที่จะไปทำงานในต่างประเทศ ควรมีการแข่งขันฝีมือแรงงานในประเภทช่างอุตสาหกรรมทั้งในระดับจังหวัดและระดับอาเซียน

1.4 ด้านการปรับปรุงพัฒนา ควรส่งเสริมพัฒนาขีดความสามารถของแรงงาน พัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ จัดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพของแรงงาน สร้างนิสัยอุตสาหกรรมให้กับฝีมือแรงงาน เช่น ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบ ควรพัฒนาระบบการจ้างงาน และการจัดค่าตอบแทนตามคุณภาพงาน

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าฝีมือแรงงานตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในสาขาพาณิชยกรรม การสื่อสารโทรคมนาคม การอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศอุตสาหกรรมทั่วไป และอุตสาหกรรมตามข้อกำหนดอยู่ในระดับมาก ส่วนฝีมือแรงงานด้านการขนส่งสินค้าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากสถานบันการศึกษาที่ผลิตช่างต่าง ๆ มีอยู่ในทุกจังหวัดได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยสารพัดช่าง มีอุปกรณ์และบุคลากรที่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ และควรร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อนักศึกษาจะได้ฝึกงานและมีความรู้ทันสมัย

ภาคเอกชนควรสนับสนุนการวิจัยตามความต้องการขององค์กรเพื่อพัฒนาแรงงานและผลผลิตให้มีคุณภาพ ส่งเสริมการค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ เพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ดังนี้

2.1 แนวทางแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาของภาครัฐกับภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาของจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น ต้องสร้างความตระหนักให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมและให้การสนับสนุนในด้านบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และการบริหารจัดการ ในการสร้างความร่วมมือที่ดี ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต้องมีการประสานงานที่ดีโดยการจัดประชุมสัมมนาจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน ปรีกษาหารือในการแสดงความคิดเห็น เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ตลอดจนให้มีกฎหมายสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมกันรับผิดชอบ และรัฐควรให้สิทธิพิเศษภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น ลดหย่อนภาษี การรักษาพยาบาล และสวัสดิการต่าง ๆ ที่รัฐพึงจัดให้ตามสมควร

2.2 จากแนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เสนอแนะแนวทางในการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานสร้างความร่วมมืออย่างเป็นระบบ กล่าวคือ จัดให้มีคณะกรรมการในการสร้างความร่วมมือและใช้

หลักของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการวางแผน ดำเนินการ การกำหนดรูปแบบ วิธีการและการประเมินผล ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการ ให้ทุกฝ่ายหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

เอกสารอ้างอิง

- กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2545). **ไทยกับเขตการค้าเสรีอาเซียน**. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- กระทรวงแรงงาน. (2546). **ประกาศกระทรวงแรงงาน** ลงวันที่ 19 มีนาคม 2546 เรื่องสาขาอาชีพที่จะส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน.
- _____. **พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน** พ.ศ. 2545.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2543). **กรอบวิสัยทัศน์และทิศทางแผนพัฒนา ฉบับที่ 9**. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี.
- จารุมา อัจกุล และคณะ. (2544). **การวิเคราะห์สถานภาพความสามารถในการแข่งขันของไทยในเศรษฐกิจโลก**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). **การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ตอนล่าง (รายงานการวิจัย)**. ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทวี ปิยะวัฒนา. (2545). **โฟกัสภาคใต้รายสัปดาห์**, (14-20 ตุลาคม), 23-24.
- บุญช่วย จึงศิริวัฒนธำรง. (2546). **โฟกัสภาคใต้รายสัปดาห์**, (4 มกราคม), 14.
- ไพโรจน์ เกษแมนกิจ. (2546, มิถุนายน 25). **กรุงเทพธุรกิจรายวัน**, 8.
- สมพงษ์ วนาภา. (2546, กุมภาพันธ์ 4). **กรุงเทพธุรกิจรายวัน**, 28.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2546). "ชี้แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย", **วารสารข่าวการพัฒนา**, (5 พฤษภาคม), 20.
- สำนักความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าภูมิภาค. (2544). **ไทยกับภูมิภาคอาเซียน**. กรุงเทพฯ: กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์.

อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2546). โฟกัสภาคใต้รายสัปดาห์, (14-20 ตุลาคม), 23.

อรุณ เกียรติสาร และคณะ. (2540). บทบาทของสถาบันในภาครัฐบาลและภาคเอกชนที่มีต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

โอฬาร อุยะกุล. (2546, มกราคม 22). กรุงเทพธุรกิจรายวัน, 20.